

Instal·lacions juvenils, albergs i refugis de muntanya de la demarcació de Lleida

Distribució territorial de l'oferta

Flash Informatiu 3 (2024)

Amb la col·laboració de:

Universitat de Lleida
Càtedra de Turisme
d'Interior i de Muntanya

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

Instal·lacions juvenils, albergs i refugis de muntanya de la demarcació de Lleida

-

Distribució territorial de l'oferta

Desembre 2024

Direcció i autoria de la publicació: **Jaume Macià Amorós**

Publicat per la **Càtedra de Turisme d'Interior i de Muntanya de la**

Universitat de Lleida i el Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida.

Direcció de la Càtedra: **Eduard Cristóbal Fransi** / Sotsdirecció: **Daniel Paül Agustí**

Treball cartogràfic: **Jaume Macià Amorós**

Font de les taules i els mapes: **Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, la Unió Excursionista de Catalunya i la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya.**

Imatges de portada: **Refugi Josep Maria Blanc, Esport (Pallars Sobirà) i Granja Escola Can Bajona, Clariana de Cardener (Solsonès).** Font: aralleida.cat.

Flash Informatiu 3 (2024)

Amb la col·laboració de:

Universitat de Lleida
Càtedra de Turisme
d'Interior i de Muntanya

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

Introducció

Les instal·lacions juvenils, els albergs i els refugis a la demarcació de Lleida són allotjaments d'ús turístic i recreatiu que tradicionalment s'han caracteritzat per estar orientats a un perfil de visitant específic, sovint vinculat a activitats formatives, de lleure o relacionades amb l'entorn natural.

Aquests establiments, generalment de capacitat reduïda, destaquen per acollir principalment una demanda catalana i per estar ubicats en espais d'alt valor paisatgístic i cultural. En els darrers anys, l'oferta d'aquests allotjaments a Lleida ha crescut notablement, tant pel que fa al nombre d'establiments com a les places disponibles, alhora que s'ha diversificat l'oferta d'activitats associades.

Aquesta evolució ha estat influenciada per diversos factors:

1. **Increment del turisme:** L'augment del turisme de natura i muntanya, especialment en zones com el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, ha impulsat la demanda d'aquest tipus d'allotjaments.
2. **Sostenibilitat i conservació:** Els refugis han adoptat pràctiques sostenibles, implementant millores en eficiència energètica i gestió de residus, fent-los més atractius per als turistes conscienciats amb el medi ambient.
3. **Inversions i renovacions:** S'han realitzat inversions per renovar i millorar les instal·lacions, adaptant-les a les necessitats dels visitants i augmentant la capacitat d'acollida.
4. **Crisi sanitària:** Tot i l'impacte temporal de la pandèmia de la COVID-19, el turisme rural ha experimentat un renaixement, consolidant l'interès per albergs i refugis com a opcions d'allotjament segures i naturals.
5. **Augment de l'oferta:** L'aparició de nous albergs i refugis, tant públics com privats, ha diversificat l'oferta per a diferents perfils de viatgers.

Aquesta evolució ha contribuït a enfortir el paper d'aquests allotjaments en el turisme local; consolidant la seva presència especialment al Pirineu i l'Aran, que és on es localitzen la major part d'aquest tipus d'allotjament a la demarcació de Lleida.

Les instal·lacions juvenils i els albergs representen opcions clau dins de l'oferta d'allotjaments turístics i recreatius a la demarcació de Lleida, adreçades principalment a infants, joves, grups i famílies.

Instal·lacions juvenils i albergs

Segons la classificació de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, les instal·lacions juvenils inclouen quatre categories principals: **cases de colònies**, espais dissenyats per allotjar grups d'infants i joves durant períodes de vacances; **campaments juvenils**, zones adaptades per a l'acampada en contacte directe amb la natura; **granges escola**, instal·lacions amb una finalitat educativa centrada en el medi rural i l'aprenentatge pràctic; i **aules de natura**, equipaments que ofereixen activitats didàctiques relacionades amb l'entorn natural i la sostenibilitat. Aquestes tipologies formen una oferta orientada a promoure valors educatius i socials en un context lúdic i formatiu.

Les instal·lacions juvenils es vinculen a l'educació no formal i al lleure educatiu. Aquestes instal·lacions són espais per a activitats formatives i recreatives que transmeten valors com el civisme, la solidaritat, la convivència i la protecció del medi ambient, entre d'altres, mitjançant tallers, excursions i activitats lúdiques. Aquest model està impulsat per esplais, agrupaments escoltes i, cada cop més, per centres educatius convencionals, predominant durant els caps de setmana i els períodes de vacances escolars.

Els albergs, per la seva banda, són instal·lacions flexibles que ofereixen allotjament a grups, famílies o individus. Tradicionalment associats a un turisme de baix cost, han experimentat una evolució gràcies a la generalització de la xarxa d'albergs i a l'establiment d'estàndards de qualitat competitius. Aquesta evolució ha diversificat el perfil dels seus usuaris, incloent-hi no només joves, sinó també famílies i entitats. Els albergs també poden assumir una funció formativa en determinades ocasions, tot i que estan enfocats principalment a l'allotjament assequible i a la realització d'activitats col·lectives o individuals.

En conjunt, aquests espais contribueixen a fomentar una oferta turística accessible i educativa, adaptada a un ampli ventall de necessitats i preferències.

A la demarcació de Lleida, les instal·lacions juvenils i albergs es distribueixen entre les comarques del Pirineu de Lleida i l'Aran i les Terres de Lleida, amb diferències en el nombre d'establiments i la capacitat de places. El Pirineu de Lleida i l'Aran concentra 58 establiments (65,9% del total) i 2.263 places (32% de la capacitat total). Destaquen comarques com el Pallars Sobirà, amb 12 establiments i 854 places; l'Alta Ribagorça, amb 11 establiments i 663 places; i el Solsonès, amb 11 instal·lacions i 1.146 places.

En canvi, les Terres de Lleida, amb 30 establiments (34,1%), concentren una major capacitat d'allotjament amb 4.804 places (68% del total). Destaca la Noguera, amb 17 instal·lacions i 1.153 places, seguida de les Garrigues, amb 4 instal·lacions i 403 places.

Aquesta distribució reflecteix un predomini de l'oferta al Pirineu i l'Aran, orientada a activitats de muntanya i natura, mentre que a les Terres de Lleida la capacitat és més elevada i adaptada a un perfil d'usuaris més diversificat.

Imatges 1 i 2. Casa de colònies Casa Claverol, Claverol (Pallars Jussà). Font: aralleida.com

Taula 1. Oferta i pes de cada comarca i marca en nombre d'establiments i places d'instal·lacions juvenils i albergs, any 2024.

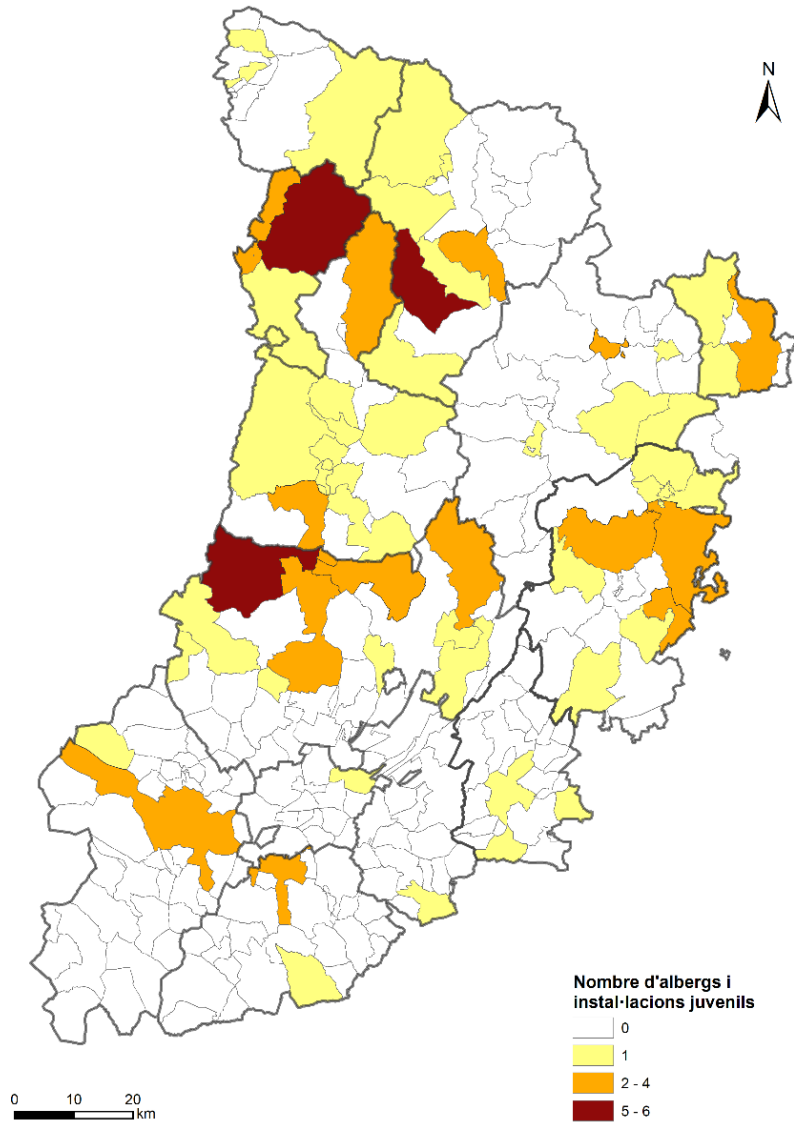
Comarca	Marca turística	Instal·lacions juvenils i albergs			
		Establiments	%	Places	%
Alt Urgell	PIRINEUS	6	6,8	549	7,8
Alta Ribagorça	PIRINEUS	11	12,5	663	9,4
Aran	VAL D'ARAN	3	3,4	295	4,2
Berguedà (Gósol)	PIRINEUS	0	0,0	0	0,0
Cerdanya	PIRINEUS	6	6,8	571	8,1
Garrigues	TERRES DE LLEIDA	4	4,5	403	5,7
Noguera	TERRES DE LLEIDA	17	19,3	1.153	16,3
Pallars Jussà	PIRINEUS	9	10,2	726	10,3
Pallars Sobirà	PIRINEUS	12	13,6	854	12,1
Pla d'Urgell	TERRES DE LLEIDA	1	1,1	44	0,6
Segarra	TERRES DE LLEIDA	4	4,5	261	3,7
Segrià	TERRES DE LLEIDA	3	3,4	313	4,4
Solsonès	PIRINEUS	11	12,5	1.146	16,2
Urgell	TERRES DE LLEIDA	1	1,1	89	1,3
Pirineu de Lleida i Aran		58	65,9	2.263	32,0
Terres de Lleida		30	34,1	4.804	68,0
Total demarcació		88	100	7.067	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, la Unió Excursionista de Catalunya i la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya.

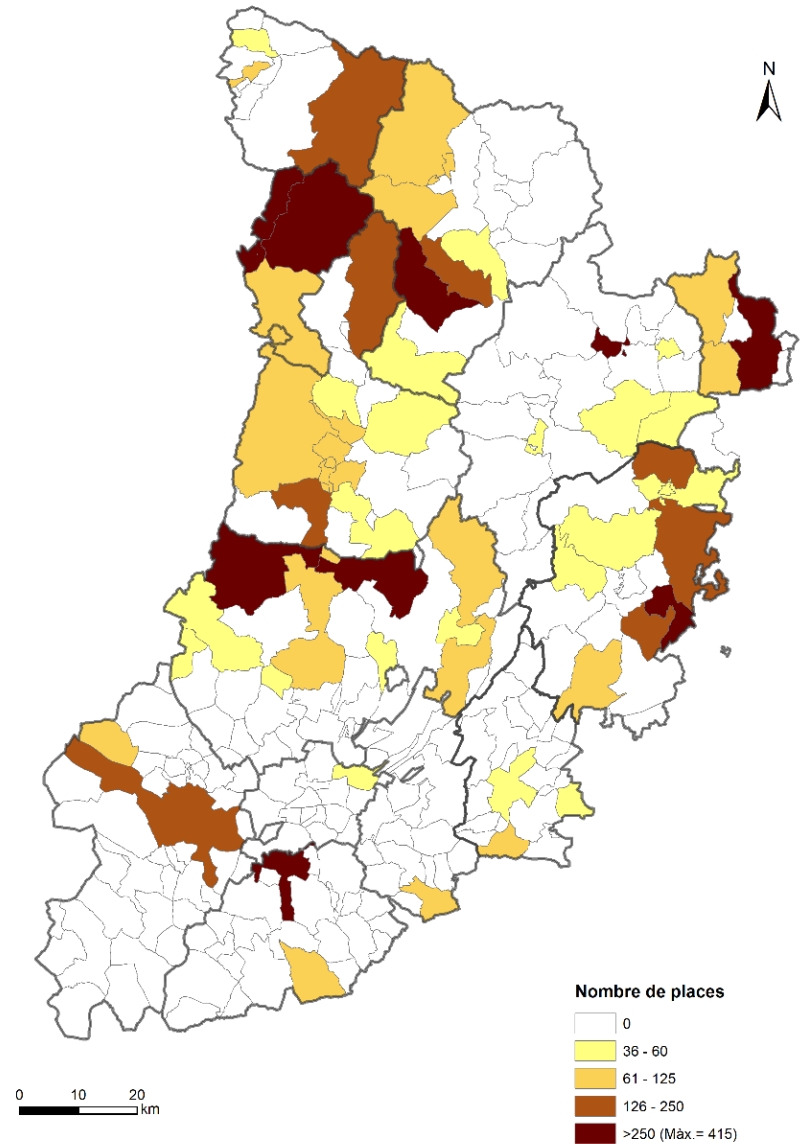
Dels cinc municipis amb més places d'instal·lacions juvenils i albergs a la demarcació de Lleida, quatre pertanyen a la marca turística Pirineu de Lleida i Aran, mentre que només un, Àger, es troba a les Terres de Lleida.

- Bellver de Cerdanya lidera el rànquing amb 415 places, reflectint el seu atractiu com a destinació de muntanya i natura.
- Àger, a les Terres de Lleida, se situa en segon lloc amb 410 places, gràcies a la seva proximitat al Montsec i al Parc Astronòmic del Montsec, que atreuen un turisme diversificat.
- La Seu d'Urgell, amb 371 places, es consolida com un pol important d'activitats esportives i culturals als Pirineus.
- Clariana de Cardener, amb 334 places, destaca pel seu caràcter tranquil i la seva orientació a grups i activitats juvenils.
- Finalment, la Vall de Boí ofereix 313 places, reforçant la seva rellevància gràcies al seu patrimoni natural i cultural.

Mapa 1. Nombre d'establiments d'instal·lacions juvenils i albergs per municipi, any 2024.

Mapes 2. Nombre de places d'instal·lacions juvenils i albergs per municipi, any 2024.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, la Unió Excursionista de Catalunya i la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya.

Refugis de muntanya

Els refugis de muntanya a Catalunya estan estretament vinculats al moviment excursionista, que va començar el 1876 amb la fundació de l'ACEC (Associació Catalana d'Excursions Científiques). Inicialment, aquest moviment tenia un component cultural i científic, deslligat de l'esport. El primer refugi de la demarcació és el refugi de Vall Ferrera, situat al municipi d'Alins (Pallars Sobirà), que data del 1935. A partir de mitjans del segle XX, l'activitat muntanyenca va créixer, ampliant-se la xarxa de refugis gràcies al paper de les entitats excursionistes com el CEC, la FEEC i la UEC.

Els refugis són edificacions per donar aixopluc o allotjament als excursionistes i es classifiquen en tres tipologies: bivac (sense guarda), guardats (amb guarda temporal) i refugi-alberg (amb guarda permanent). Els refugis de la demarcació de Lleida es troben en mans de diversos organismes privats i, en menor mesura, d'ens públics. Es tracta bàsicament d'entitats i associacions excursionistes i algun ajuntament, entre els quals cal destacar el Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya i la Unió Excursionista de Catalunya.

Els refugis es concentren gairebé exclusivament a les comarques del Pirineu i l'Aran, amb el 96,7% dels establiments i el 97,4% de les places totals. Aquest fet respon al fet que, tal com indica el nom i la seva funció, els refugis de muntanya es troben ubicats en zones de muntanya, on la seva presència és necessària per donar servei als excursionistes.

Les comarques del Pirineu i l'Aran concentren pràcticament tots els refugis de la demarcació gràcies a la seva orografia i tradició excursionista. Les comarques més destacades són el Pallars Sobirà, amb 18 refugis (29,5% del total) i 579 places (30%) i l'Aran, amb 17 refugis (27,9%) i 636 places (33%); la Cerdanya, l'Alt Urgell, el Pallars Jussà i l'Alta Ribagorça també tenen una contribució significativa. Completen l'oferta de refugis al Pirineu, amb un pes menor, el Solsonès i el municipi de Gósol.

A les Terres de Lleida, caracteritzades per una orografia predominantment plana, la presència de refugis és molt limitada. Només es registren dos refugis, un a Vilanova de Meià i un altre a les Avellanès i Santa Linya (ambdós a la comarca de la Noguera), que en conjunt sumen un total de 50 places. Aquests municipis es troben en zones muntanyoses, com són la serra del Montsec i la serra de Mont-roig, fet que justifica la seva ubicació.

Imatge 3. Refugi Colomina, La Torre de Cabdella (Pallars Jussà). Font: aralleida.com

Taula 2. Oferta i pes de cada comarca i marca en nombre d'establiments i places de refugis de muntanya, any 2024.

Comarca	Marca turística	Refugis			
		Establiments	%	Places	%
Alt Urgell	PIRINEUS	6	9,8	220	11,4
Alta Ribagorça	PIRINEUS	5	8,2	157	8,1
Aran	VAL D'ARAN	17	27,9	636	33,0
Berguedà (Gósol)	PIRINEUS	1	1,6	24	1,2
Cerdanya	PIRINEUS	7	11,5	152	7,9
Garrigues	TERRES DE LLEIDA	0	0,0	0	0,0
Noguera	TERRES DE LLEIDA	2	3,3	50	2,6
Pallars Jussà	PIRINEUS	4	6,6	68	3,5
Pallars Sobirà	PIRINEUS	18	29,5	579	30,0
Pla d'Urgell	TERRES DE LLEIDA	0	0,0	0	0,0
Segarra	TERRES DE LLEIDA	0	0,0	0	0,0
Segrià	TERRES DE LLEIDA	0	0,0	0	0,0
Solsonès	PIRINEUS	1	1,6	44	2,3
Urgell	TERRES DE LLEIDA	0	0,0	0	0,0
Pirineus de Lleida i Aran		59	96,7	1.880	97,4
Terres de Lleida		2	3,3	50	2,6
Total demarcació		61	100	1.930	100

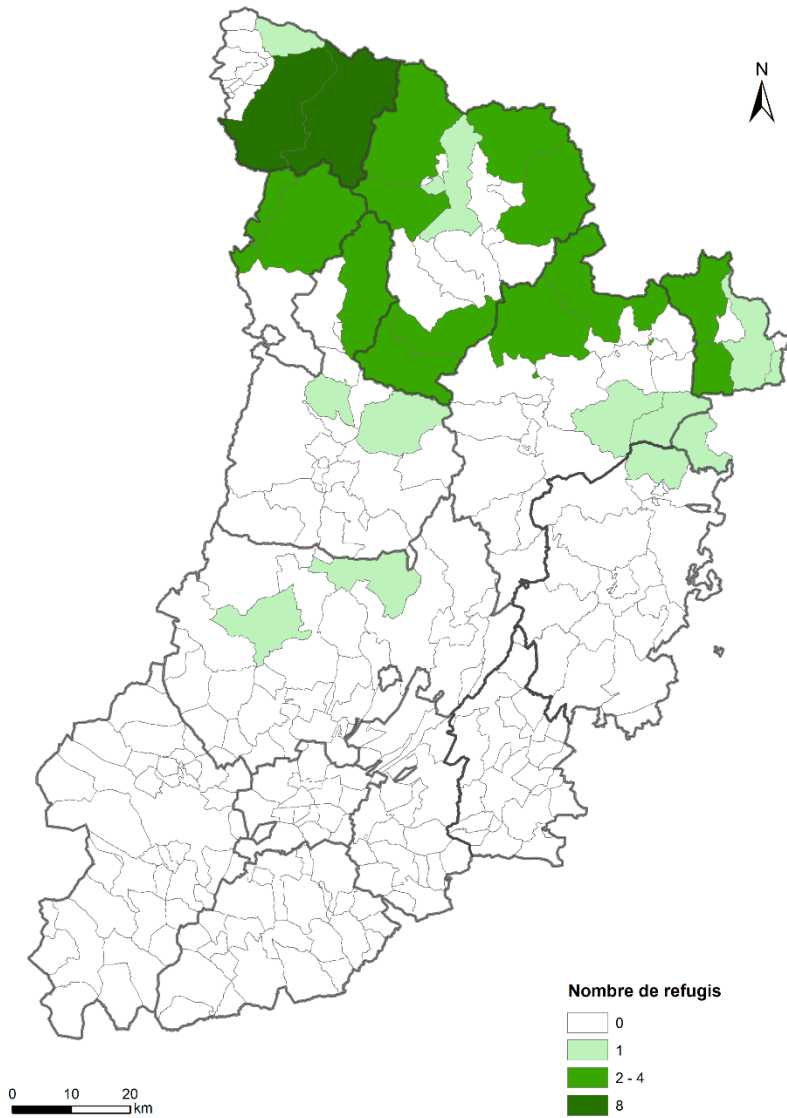
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, la Unió Excursionista de Catalunya i la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya.

Els cinc municipis amb més places de refugis de muntanya reforcen la concentració d'aquestes infraestructures d'allotjament a les comarques del Pirineu i l'Aran, tal com es desprèn de l'anàlisi anterior. Aquests municipis, tots ubicats en aquestes zones, evidencien el predomini d'aquest territori en l'oferta d'allotjament per a excursionistes i activitats de muntanya.

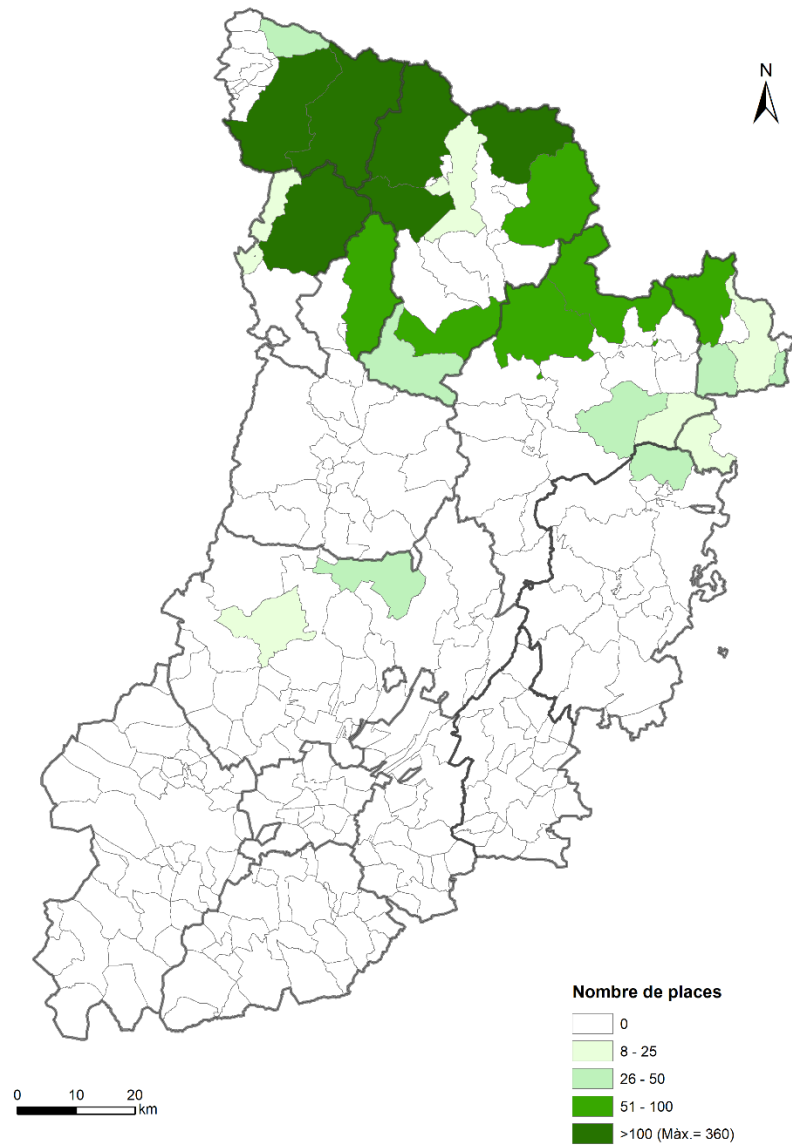
Els cinc municipis amb més places de refugis de muntanya són Naut Aran (Val d'Aran) amb 360, Vielha e Mijaran (Val d'Aran) amb 226, Lladorre i Espot amb 136 cadascun i els dos situats al Pallars Sobirà i la Vall de Boí (Alta Ribagorça) amb 133.

Mapa 3. Nombre d'establiments de refugis de muntanya per municipi, any 2024.

Mapa 4. Nombre places de refugis de muntanya per municipi, any 2024.

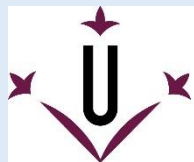

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Excursionista de Catalunya, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, la Unió Excursionista de Catalunya i la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya.

Bibliografia i recursos en línia

- Centre Excursionista de Catalunya: www.cec.cat
- EMBODAS, J. (2001): *Refugis de Catalunya*. Unió Excursionista de Catalunya, Barcelona.
- Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya: www.feec.org
- Hostelling International: www.hihostels.com
- Red Española de Albergues Juveniles: www.reaj.com
- Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya: www20.gencat.cat/portal/site/Joventut
- Unió Excursionista de Catalunya: www.uec.cat
- Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya: www.xanascat.cat

Flash Informatiu 3 (2024)

Universitat de Lleida
Càtedra de Turisme
d'Interior i de Muntanya

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme